

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kotieläinjalostuslain 6 ja 15 §:n sekä hevostalouslain 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kotieläinjalostuslakiin ja vastaavasti hevostalouslakiin sisältyviä kotieläinten keinosiemennystoiminnan järjestämistä koskevia säännöksiä tarkistettaviksi. Muutoksen tarkoitus on selkiinnyttää

luvanvaraisuutta koskevia säännöksiä ja yksinkertaistaa lupakäytäntöä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Kotieläinten keinosiemennystoiminnan harjoittamista koskevat lain tasoiset säännökset otettiin vuonna 1993 kotieläinjalostuslakiin (794/93) ja hevostalouslakiin (796/93). Kotieläinjalostuslain 6 §:n 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön määräämiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain ministeriön luvalla. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan eläinten keinosiemennystä taikka alkioiden tai sukusolujen keräämistä, käsittelyä tai siirtoa eläimestä toiseen.

Kotieläinjalostuslain 6 §:n 2 momentin mukaan lupaa ei tarvita, jos eläinten omistaja tai haltija itse keinosiementää eläimiä käyttäen omistamansa tai hallitsemansa uroseläimen siemennestettä. Ministeriö voi kuitenkin määrätä, että lupa tarvitaan tiettyjen eläinlajien osalta myös tällaiseen keinosiemennystoimintaan.

Lupa voidaan 6 §:n 3 momentin mukaan myöntää vain sellaiselle, joka täyttää maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määräämät vaatimukset. Vaatimukset koskevat

eläinten jalostustasoa, henkilökunnan ammattitaitoa ja toimitiloja sekä sukusolujen ja alkioiden laatua, eläintautien vastustamista ja näihin liittyvää toiminnan järjestämistä. Lupajärjestelmän tarkoituksena on osaltaan turvata se, ettei eläinten terveyttä ja hyvinvointia vaaranneta.

Lakiin otetun siirtymäsäännöksen mukaan aikaisemman lain nojalla myönnettyt luvat ovat voimassa asetetun lupakauden loppuun. Luvan mukaiseen toimintaan sovelletaan sen hetkisiä säännöksiä ja lupaehtoja.

Hevostalouslain 5 §:ssä on vastaavanlaiset säännökset hevosten keinollisesta lisäämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö on päätöksellään (54/94) määrännyt, että nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, hevosten ja kettujen keinolliseen lisäämiseen tarvitaan lupa. Kettujen osalta lupa tarvitaan, vaikka eläinten omistaja tai haltija itse keinosiementää eläimiä käyttäen omistamansa tai hallitsemansa uroseläimen siemennestettä. Päätökseen sisältyy, luvansaamisen edellytyksenä olevat, eläinten jalostustasoa, keinosiemen-nysaseman toimitiloja sekä keinosiemen-nys henkilöstön ammattitaitoa koskevat vaatimukset. Jalostustasoa koskevana vaatimukse-

na ministeriö on määrännyt, että nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja hevosten keinollisessa lisäämisessä saa käyttää vain kantakirjaan merkittyjen yksilöiden sukusoluja tai alkioita.

1.2. Käytäntö

Kotieläinten keinollinen lisääminen liittyy yleensä elinkeinotoimintana harjoitettuun kotieläinten kasvattamiseen ja siihen liittyvään eläinkannan ylläpitämiseen, lisäämiseen ja kotieläinjalostukseen. Kotieläinlajeista riippuen keinosiemennystoiminta on organisoitu eri tavoin.

Nautojen ja sikojen keinosiemennystoiminta on organisoitu karjanomistajien hallintoimien kotieläinjalostusosuuskuntien toimesta. Jalostusosuuskunnat ovat omistaneet keinosiemennysasemia, joilla on kasvatettu ja pidetty jalostuseläimiä eli sonneja ja karjuja. Siemennesteen keräys ja käsittely on tehty keinosiemennysasemilla ja osuuskuntien palveluksessa olevat seminologit ovat suorittaneet tiloilla keinosiemennyksen. Samoilla keinosiemennysasemilla on tehty sekä nautojen että sikojen siemennesteen keräystä ja käsittelyä.

Euroopan unionin säännökset eivät salli eri eläinlajien keinosiemennysasematoimintaa samoissa toimitiloissa. Tämän johdosta, mutta myös kustannussäästöjen aikaansaamiseksi ja toiminnan tehokkuuden lisäämiseksi keinosiemennysosuuskunnat ovat yhteistyösopimuksella siirtyneet sonnien ja karjujen yhteisomistukseen sekä erikoistuneet joko sonni- tai karjuasematoimintaan tai keinosiemennystoimintaan tarkoitettujen eläinten kasvatukseen.

Yhteistyösopimus on johtanut siihen, että eräiden keinosiemennystoimintaa harjoittavien osuuskuntien toimintaan ei enää kuulu kaikkia keinolliseen lisäämistään perinteisesti kuuluneita toiminnan vaiheita. Osuuskunnat, jotka eivät omista sonni- tai karjuasemaa, suorittavat vain keinosiemennyksiä toiselta osuuskunnalta hankitulla siemennesteellä ja mahdollisesti siemennesteen väliaikaista varastointia.

Aiemman, kotieläinten keinosiemennyksen harjoittamisesta annetun lain (182/49) aikana toiminut, maatilahallituksen asettama keinosiemennystoimikunta antoi luvan sikojen keinosiemennykseen keinosiemennyskurssin suorittaneelle karjanomistajalle tai muulle

kuin osuuskunnan palveluksessa olevalle keinosiemennysten suorittamiseen omassa tai määrättyssä karjassa. Tällöin siemenneste saatiin osuuskunnalta. Tällaisesta luvasta käytettiin nimitystä "toimilupa". Viljelijöille myönnettyjä toimilupia sikojen keinosiemennämiseen oli noin tuhat.

Kotieläinjalostuslain voimaantultua maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt sikojen keinosiemennystä varten toistaiseksi noin 300 toimilupaa. Lupa on myönnetty, jos haki on suorittanut keinosiemennyskurssin, joka antaa riittävän ammattitaidon keinosiemennämiseen ja ehdolla että siemennesteen hankinnasta viljelijä on sopinut alueen keinosiemennysosuuskunnan kanssa. Luvan saajalta edellytetään lisäksi siemennystoimintaan liittyvää kirjanpitoa ja raportointia. Nytemmin on tällaisia lupia haettu myös keinosiemennysten tekemiseen nautakarjoissa.

Hevosten keinosiemennystoimintaa harjoitetaan noin 50-60 oriasemalla. Asemalla tapahtuu siemennesteen keräys, käsittely, säilytys ja mahdollisesti myös tammojen keinosiemennys. Hevosten keinosiemennys on viime vuosien aikana selvästi lisääntynyt. Nykyisin jo yli puolet tammoista keinosiemennetään. Oriin sperman säilytysmenetelmien kehittyminen on tehnyt mahdolliseksi sperman kuljettamisen joko tuoreena tai pakastettuna, jolloin tamma voidaan keinosiementää kotitallissaan ja säästetään rasittavilta kuljetuksilta.

Lampaiden ja vuohien keinosiemennys on maassamme vähäistä ja lähinnä koetoimintaluontoista. Lampaita on meillä keinosiemennetty jo noin 30 vuoden ajan, mutta siemennys ei ole yleistynyt, koska tiinehtymisprosentit ovat jatkuvasti jääneet hyvin alhaisiksi. Pakastettua spermaa on varastossa useimmilla maassamme toimivilla keinosiemennysosuuskunnilla. Siemennyksen hoitavat kyseessä olevien osuuskuntien palveluksessa olevat seminologit.

Kettujen keinosiemennys tapahtuu pääosin "tarhansisäisesti", jolloin siemenneste otetaan omilta uroseläimiltä. Maassamme toimii noin 2000 kettutarhaa. Vuonna 1995 noin puolet tarhoista käytti keinosiemennystä. Tiineystulokset ovat vastanneet luonnollisen parituksen tiineystuloksia. Lisäksi maassamme toimii noin kaksikymmentä keinosiemennysasemaa, jonne asiakastarhat tuovat naaraat siemennettäväksi.

Muilla eläinlajeilla kuin ketuilla ei juuri-

kaan harjoiteta tällaista toimintaa, jossa eläimen omistaja tai haltija itse keinosiemennettä eläimiä käyttäen omistamansa tai hallitsemansa uroseläimen siemennestettä.

Keinosiemennystoiminnan valvonnassa on käytetty apuna jalostus- ja keskusjärjestöjä. Nautojen ja sikojen jalostusjärjestöinä toimivat Suomen Kotieläinjalostusosuuskunta ja Osuuskunta Kotieläinjalostuskeskus - FABA jäsenosuuskuntineen. Hevostalouden neuvontaa ja jalostustoimintaa toteutetaan Suomen Hippos r.y:n koordinoimana 15 alueellisen hevosjalostusliiton kautta. Kettujen osalta keskusjärjestönä toimii Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto. Järjestöt muun muassa antavat jalostusneuvontaa, järjestävät keinosiemennyskoulutusta, antavat lausuntonsa lupahakemuksiin ja raportoivat siemennysmääristä, tiineystuloksista ja mahdollisista siemennystoimintaan liittyvistä epäkohdista.

1.3. Direktiivit ja käytäntö Euroopan unionin alueella

Euroopan unionin säännösten mukaan myyntiin tarkoitettuja nautojen, sikojen, lampaiden ja vuohien sukusoluja ja alkioita saa kerätä, käsitellä ja varastoida vain viranomaisten hyväksymä keinosiemennysasema tai henkilökunta. Keinosiemennyksen tarkoituksena on ennen kaikkea rodun parantaminen.

Muissa Euroopan unionin jäsenmaissa keinosiemennystoimintaa harjoittavat keinosiemennysyhteisöt mutta myös karjanomistajien omassa karjassa tapahtuva keinosiementäminen on yleisesti sallittua sekä nautojen että sikojen osalta. Karjanomistajalla tulee kuitenkin olla toiminnan edellyttämä riittävä ammattitaito ja käytettävän siemennesteen tulee olla peräisin virallisesti hyväksytyltä keinosiemennysasemalta.

Ruotsissa sikojen omistajat suorittavat keinosiemennyksen yleisesti itse kuten meilläkin mutta myös nautakarjan omistajat siementävät itse noin 10 prosenttia keinosiemennyksen piirissä olevista eläimistä. Siemenneste hankitaan tavallisesti keinosiemennysyhdistyksiltä. Tällöin ei tarvita erillistä toimilupaa vaan keinosiemennys tapahtuu yhdistysten valvonnassa. Mikäli siemenneste hankitaan muualta, tarvitaan toimilupa. Molemmissa tapauksissa karjanomistajalta edellytetään riittävää ammattitai-

toa ja säännöllistä keinosiemennyksen raportointia.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Kotieläinjalostuslaki

Edellä esitetystä selviää, että lupasäännöstöä tulisi selkiinnyttää. Kun lakiin ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan kirjoittaa keinollista lisäämistä koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä, ehdotetaan, että laissa säädetään luvanvaraisuuden yleisperiaate, luvan saamisen vaatimukset ja edellytykset sekä valtuutus ministeriölle antaa yksityiskohtaisia määräyksiä keinollisesta lisäämisestä.

6 § 1 momentti. Voimassa olevassa laissa keinollinen lisääminen määritellään eläinten keinosiemennykseksi taikka alkioiden tai sukusolujen keräämiseksi, käsittelyksi tai siirtämiseksi eläimestä toiseen. Keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla. Näin ollen myös keinosiemennystä saa siis harjoittaa vain ministeriön luvalla. Kun luvan saamisen edellytykseksi on asetettava muun ohella toimitiloja koskevat vaatimukset, voitaisiin siitä päätellä, että lupaa ei ole tarkoitettu myönnettäväksi kotieläimen omistajalle tilalla suoritettavaan keinosiementämiseen. Kun kuitenkin nykykäytäntöä on pidettävä tarkoituksenmukaisena ja hyväksyttävänä, ehdotetaan säännöksiä selkiinnytettäväksi. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan keinollisen lisäämisen käsitettä keinosiemennyksen osalta tarkistettavaksi niin, että keinosiemennyksen sijasta käytetään sanontaa keinosiemennystoiminta ja eritellään se niin, että se sisältää siemennesteen keräämisen, käsittelyn, säilyttämisen ja eläinten keinosiementämisen.

Edellä kohdassa 1.2. (Käytäntö) esitettyyn viitaten, ministeriö voisi määrätä muun ohella, että omistaja saa keinosiemennettä kotieläimiään ilman ministeriön antamaa lupaa, edellyttäen, että siinä käytetään luvan saaneen toiminnanharjoittajan toimittamaa siemennestettä ja että toimenpiteen suorittajalla on tehtävän edellyttämä riittävä ammattitaito. Tällainen tilanne voidaan määritellä luvanhaltijan valvontavollisuuden piiriin kuuluvaksi toiminnaksi. Jos sen sijaan tilalla keinosiementämiseen on tarkoitus käyttää muuta kuin luvan saaneen toiminnanharjoittajan toimittamaa siemennestettä, esimerkiksi

muusta Euroopan unionin jäsenmaasta hankittua siemennestettä, olisi siihen hankittava ministeriön lupa.

Voimassa olevan lain 6 §:n 2 momentissa säädetään, että lupaa ei tarvita, jos eläinten omistaja tai haltija itse keinosiementää eläimiä käyttäen omistamansa tai hallitsemansa uroseläimen siemennestettä. Edellä on kerrottu, että keinosiemennystoimintaa, jossa eläinten omistaja käyttäisi omistamiensa uroseläinten siemennestettä ei käytännössä esiinny, kettujen keinosiemennystoimintaa lukuun ottamatta. Kettujen osalta myös "tärhansisäinen" keinosiemennystoiminta on määrätty luvan varaiseksi. Voimassa olevan lain 6 §:n 2 momentin säännöstä ei siis ole pidettävä tarpeellisenä. Koska luvan saamisen edellytyksenä on pelkästään ammattitaitovaatimus, ehdotuksen 6 §:n 1 momentti antaisi ministeriölle mahdollisuuden harkita keinosiemennystoiminnan valvonnassa myös muuta kuin lupamenettelyä.

6 §:n 2 momentti. Lupa tulisi myöntää määräaikaaisena ja lupa tulisi voida peruuttaa. Tätä tarkoittavat säännökset on sijoitettu pykälän 2 momenttiin. Se vastaa voimassa olevan 6 §:n 4 momenttia.

6 § 3 momentti. Lakiin tulisi säännös luvan saamisen perusteista. Luvan saamisen perusteita ei ehdoteta muutettaviksi. Luvan saamisen ehdot esitetään kirjoitettaviksi pääosin saman sisältöisinä kuin ne ovat voimassa olevassa laissa, jossain määrin sanontoja tarkistaen. Kun laissa ei ole mahdollista riittävän yksityiskohtaisesti säädöstää keinollisen lisäämisen vaatimuksia, tulisi ministeriön antaa asiasta tarkemmat määräykset. Määräykset koskisivat myös keinosiemen- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvia erilisiä toimintoja.

15 §:n 1 momentti. Voimassa olevassa laissa on säädetty rangaistavaksi keinollinen lisääminen ilman lupaa. Lakia ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että rangaistussäännös olisi kattava. Rangaistavia olisivat kaikki keinollisen lisäämisen toiminnot, myös tiloilla vastoin annettuja määräyksiä suoritettavat. Keinosiementämisessä mahdollisesti todettaviin väärinkäytöksiin soveltuisivat useimmiten myös eläinsuojelulain (247/96) 54 §:n rangaistussäännökset.

Siirtymäsäännös. Kun lain muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa luvan saamisen ehtoja, ei ole tarkoituksenmukaista vaatia, että lupanhaltijan, jolla on voimassa olevan lain mukaisesti hankittu lupa, tulisi hankkia uusi

lupa ennen kuin myönnetyn luvan voimasaolokausi päättyy.

2.2. Hevostalouslaki

Hevosten keinosiemennystoiminta sisältää periaatteessa samat järjestelyt kuin muiden kotieläinten keinosiemennystoiminta: elinkeinona harjoitetun keinosiemennystoiminnan ja tilalla, tallissa suoritettun keinosiementämisen. Käytännössä tosin keinosiementämisen tallissa on suorittanut pääsääntöisesti eläinlääkäri. Hevosten keinosiemennystä koskeva säännös ehdotetaan kirjoitettavaksi saman sisältöiseksi kuin muiden kotieläinten keinosiemennystä koskeva säännös.

3. Esityksen vaikutukset

Tähän mennessä ei maassamme ole vielä ollut mahdollista nautojen omassa karjassa tehtävä keinosiemennys. Muissa Euroopan Unionin jäsenmaissa toiminta on tietyin edellytyksin yleisesti mahdollista. Muista maista saatujen kokemusten ja myös meillä asiaa kohtaan esiintyneen kiinnostuksen pohjalta voidaan todeta, että toiminta tuskin tulisi olemaan kovin laajaa. Jo taloudellisesti kannattava toiminta edellyttää melko suurta karjakokoa. Omatoimisen siementämisen lisääntyessä muun muassa eläinjalostukseen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä välinehuoltoon liittyvä neuvonnan tarve kasvaa jonkin verran.

Valtiontalouden kannalta esityksellä ei ole olennaisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkamiestyönä kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan tekemän ehdotuksen pohjalta. Esityksestä on pyydetty lausunto Maatalouden tutkimuskeskukselta, Helsingin yliopistolta, Kuopion yliopistolta, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK:lta, Osuuskunta Kotieläinjalostuskeskus-FABA:lta, Suomen Hippokselta, Suomen Turkeiseläinten Kasvattajain Liitolta, Maaseutukeskusten Liitolta, maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosastolta, Osuuskunta Jalostuspalvelulta, Osuuskunta Sisämaan Jalostukselta, Osuus-

kunta Polarjalostukselta, Osuuskunta Pohjanmaan Jalostuskeskukselta, Osuuskunta Itäjalostukselta ja Suomen Eläinlääkäriilitolta.

Keinosiemennysosuuksuntien lausunnossa on lähinnä valvonnallisista syistä pidetty tärkeänä, että luvanvaraisuus säilytettäisiin edelleen myös tiloilla suoritettavaan keinosiemementämiseen. Sen sijaan luvan määräaikaisuus esitettiin poistettavaksi. Muut lausunnonantajat pitivät muutosesitystä pääosin perusteltuna.

5. Tarkemmat määräykset

Tarkoituksena on, että lakia alemmanasteiset oikeusohjeet annetaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Nykyisessä päätöksessä on määrätty lähinnä vaatimuksista koskien eläinten jalostustasoa, henkilökunnan ammattitaitoa ja toimitiloja, jolloin ase-

tetut vaatimukset viittaavat laajempaan keinollista lisäämistä koskevaan toimintaan.

Päätöstä tulee muuttaa niin, että siinä aiempaa selkeämmin määrättäisiin eläinten keinollista lisäämistä koskevan luvan saamisen sekä toisaalta nautojen ja sikojen maatiloilla ilman erillistä lupaa harjoitettavan keinosiemementämisen edellytyksistä. Päätöksessä tulee niin eläinlajeittain kuin keinosiementämisestä koskevien eri toimintamuotojen osalta määrittää tarkemmin luvansaamisen edellytykset.

6. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kotieläinjalostuslain 6 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun kotieläinjalostuslain (794/93) 6 § ja 15 §:n 1 momentti, niistä 15 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (729/95), seuraavasti:

6 §

Lupa

Maa- ja metsätalousministeriön määräämiin kotieläinlajeihin kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain ministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemennystoimintaa tai alkionsiirtotoimintaa. Keinosiemennystoiminnalla tarkoitetaan

siemennesteen keräämistä, käsittelyä, säilyttämistä ja eläinten keinosiemementämistä. Alkionsiirtotoiminnalla tarkoitetaan alkiodien tai munasolujen keräämistä, käsittelyä, säilytystä ja siirtoa eläimestä toiseen. Ministeriö voi määrätä, että eräät keinosiemennys- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvat toiminnot ovat myös erikseen luvanvaraisia.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla sää-

dettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupaehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu väärä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä keinollisessa lisäämisessä noudatettavista vaatimuksista ja luvan saamisen ehdoista. Ne voivat koskea jalostustavoitteita, toimitiloja ja ammattitaitovaatimuksia. Lisäksi on noudatettava ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston määräyksiä sukusolujen ja alkioiden laadusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

15 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan rikkoo 5 §:ssä tarkoitetun syrjintäkiellon, harjoittaa eläinten keinollista

lisäämistä ilman 6 §:ssä tarkoitettua lupaa tai vastoin annettuja määräyksiä taikka laiminlyö 7 §:ssä tarkoitetun polveutumistodistuksen antamisen ostajalle samassa pykälässä säädetyin ja sen nojalla määrätyin tavoin, on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kotieläinjalostusrikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Luvanhaltija, jolla tämän lain voimaan tullessa on lupa keinosiemennys- tai alkionsiirtotoiminnan harjoittamiseen, saa harjoittaa luvan mukaista toimintaa lupakauden loppuun ilman tämän lain 6 §:ssä tarkoitettua lupaa.

2.

Laki**hevostalouslain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun hevostalouslain (796/93) 5 § seuraavasti:

5 §*Lupa*

Hevosten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemen-
nystoimintaa tai alkionsiirtotoimintaa. Keinosiemennystoiminnalla tarkoitetaan siemen-
nesteiden keräämistä, käsittelyä, säilyttämistä ja hevosten keinosiementämistä. Alkionsiirtotoiminnalla tarkoitetaan alkioiden tai munasolujen keräämistä, käsittelyä, säilytystä ja siirtoa eläimestä toiseen. Ministeriö voi määrätä, että eräät keinosiemennys- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvat toiminnot ovat myös erikseen luvanvaraisia.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupa-

ehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä keinollisessa lisäämisessä noudatettavista vaatimuksista ja luvan saamisen ehdoista. Ne voivat koskea jalostustavoitteita, toimitiloja ja ammattitaitovaatimuksia. Lisäksi on noudatettava ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston määräyksiä sukusolujen ja alkioiden laadusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Luvanhaltija, jolla tämän lain voimaan tullessa on lupa keinosiemennys- tai alkionsiirtotoiminnan harjoittamiseen saa harjoittaa luvan mukaista toimintaa lupakauden loppuun ilman tämän lain 5 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*

1.

Laki

kotieläinjalostuslain 6 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun kotieläinjalostuslain (794/93) 6 § ja 15 §:n 1 momentti, niistä 15 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (729/95), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Lupa

Toimintaa, jonka tarkoituksena on harjoittaa maa- ja metsätalousministeriön määräämiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten keinosiemennystä taikka alkioiden tai sulusolujen keräämistä, käsittelyä tai siirtoa eläimestä toiseen, saa harjoittaa vain ministeriön luvalla. Eläinten keinosiemennyksestä taikka alkioiden tai sulusolujen keräämisestä, käsittelystä tai siirrosta eläimestä toiseen käytetään jäljempänä nimitystä *eläinten keinollisen lisääminen*.

Lupaa ei tarvita, jos eläinten omistaja tai haltija itse keinosiementää eläimiä käyttäen omistamansa tai hallitsemansa uroseläimen siemennestettä. Ministeriö voi kuitenkin määrätä, että lupa tarvitaan tiettyjen eläinlajien osalta myös tällaiseen keinosiemennystoimintaan.

Eläinten keinollisessa lisäämisessä, johon tarvitaan lupa, on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön määräyksiä eläinten jalostustasoa, henkilökunnan ammattitaitoa ja toimitiloja koskevista vaatimuksista sekä ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston määräyksiä sulusolujen ja alkioiden laa-

Ehdotus

6 §

Lupa

Maa- ja metsätalousministeriön määräämiin kotieläinlajeihin kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain ministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemennystoimintaa tai alkionsiirtotoimintaa. Keinosiemennystoiminnalla tarkoitetaan siemennesteen keräämistä, käsittelyä, säilyttämistä ja eläinten keinosiementämistä. Alkionsiirtotoiminnalla tarkoitetaan alkioiden tai munasolujen keräämistä, käsittelyä, säilytystä ja siirtoa eläimestä toiseen. Ministeriö voi määrätä, että eräät keinosiemennys- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvat toiminnot ovat myös erikseen luvanvaraisia.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupaehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä keinollisessa lisäämisessä noudatettavista vaatimuksista ja luvan saamisen ehdoista. Ne voivat koskea jalostustavoitteita, toimitiloja ja ammattitaitovaatimuksia. Lisäksi on noudatettava ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston mää-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

dusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

räyksiä sukusolujen ja alkioiden laadusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

Lupa eläinten keinolliseen lisäämiseen on myönnettävä, jos toiminta täyttää 3 momentin nojalla määrätyt vaatimukset. Lupa voidaan liittää valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja. Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupaehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräykset luvan hakemisessa noudatettavasta menettelystä.

15 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan rikkoo 5 §:ssä tarkoitetun syrjintäkiellon tai harjoittaa eläinten keinollista lisäämistä ilman 6 §:ssä tarkoitettua lupaa taikka laiminlyö 7 §:ssä tarkoitetun polveutumistodistuksen antamisen ostajalle samassa pykälässä säädetyin ja sen nojalla määrätyin tavoin, on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kotieläinjalostusrikkomuksesta* sakkoon.

15 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan rikkoo 5 §:ssä tarkoitetun syrjintäkiellon, harjoittaa eläinten keinollista lisäämistä ilman 6 §:ssä tarkoitettua lupaa tai *vastoin annettuja määräyksiä* taikka laiminlyö 7 §:ssä tarkoitetun polveutumistodistuksen antamisen ostajalle samassa pykälässä säädetyin ja sen nojalla määrätyin tavoin, on tuomittava, jollei siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kotieläinjalostusrikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19

Luvanhaltija, jolla tämän lain voimaan tullessa on lupa keinosiemennys- tai alkionsiirtotoiminnan harjoittamiseen, saa harjoittaa luvan mukaista toimintaa lupakauden loppuun ilman tämän lain 6 §:ssä tarkoitettua lupaa.

2.

Laki

hevostalouslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun hevostalouslain (796/93) 5 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Lupa

Toimintaa, jonka tarkoituksena on harjoittaa hevosten keinosiemennystä taikka alkioiden tai sukusolujen keräämistä, käsittelyä tai siirtoa eläimestä toiseen (*eläinten keinollinen lisääminen*), saa harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla. *Lupaa ei tarvita, jos hevosten omistaja tai haltija itse keinosiementää hevosia käyttäen omistamansa tai hallitsemansa oriin siemennestettä.*

Ehdotus

5 §

Lupa

Hevosten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemennystoimintaa tai alkionsiirtotoimintaa. Keinosiemennystoiminnalla tarkoitetaan siemennesteen keräämistä, käsittelyä, säilyttämistä ja hevosten keinosiementämistä. Alkionsiirtotoiminnalla tarkoitetaan alkioiden tai munasolujen keräämistä, käsittelyä, säilytystä ja siirtoa eläimestä toiseen. Ministeriö voi määrätä, että eräät keinosiemennys- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvat toiminnot ovat myös erikseen luvanvaraisia.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupaehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Hevosten keinollisessa lisäämisessä, johon tarvitaan lupa, on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön määräyksiä hevosten jalostustasoa, henkilökunnan ammattitaitoa ja toimitiloja koskevista vaatimuksista sekä ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston määräyksiä sukusolujen ja alkioiden laadusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä keinollisessa lisäämisessä noudatettavista vaatimuksista ja luvan saamisen ehdoista. Ne voivat koskea jalostustavoitteita, toimitiloja ja ammattitaitovaatimuksia. Lisäksi on noudatettava ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston määräyksiä sukusolujen ja alkioiden laadusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Lupa hevosten keinolliseen lisäämiseen on myönnettävä, jos toiminta täyttää 2 momentin nojalla määrätyt vaatimukset. Lupa voidaan liittää valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja. Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupaehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräykset luvan hakemisessa noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Luvanhaltija, jolla tämän lain voimaan tullessa on lupa keinosiemennys- tai alkionsiirtotoiminnan harjoittamiseen saa harjoittaa luvan mukaista toimintaa lupakauden loppuun ilman tämän lain 5 §:ssä tarkoitettua lupaa.
